

Покрай събитията от последните дни се поставиха или появиха няколко важни въпроси. Някои се отнасят до достъпа до обществена информация, други въпроси са по общи – правни, устройствени и принципни.

1. Продължава да се коментира, че договорите в сферата на енергетиката не са достъпни. Това не е съвсем така – относително голямо количество документи, в това число договори и споразумения (по правното си естество това са договори), доклад на Агенцията за държавна финансова инспекция и други са достъпни в интернет страницата на Народното събрание – <http://www.parliament.bg/bg/parliamentarycommittees/members/1479/documents>.

Сред тях се намират 3 броя приватизационни договори на ЕРП-та от 2004 г. (186 стр.), споразумение между НЕК и „Марица изток – 3” от юни 2001 г. (192 стр.), споразумение между НЕК и ККК Лимитид от юни 2001 г. (224 стр.), допълнителни споразумения между НЕК и дружествата във връзка с Марица изток 1 и 3 (142 стр.), както и документация, получена от ДКЕВР и отнасяща се до одобряване на сключване на договори и др. Трябва да се прочетат документите, за да се направи оценка на положението и да се види какви проблеми са заложиени в сектора и как да бъдат решени.

2. От опита на фондация „Програма достъп до информация” (ПДИ), свързан с делата за достъп до информация, може да се заключи, че постъпващата в ДКЕВР документация от различните дружества не е общодостъпна. От една страна заседанията на ДКЕВР по одобряване повишени цени на енергия са открити и в тях се канят дори и журналисти. От друга страна, документите, въз основа на които се вземат решенията, не са достъпни. Понастоящем водим дело за разкриване на цялата документация по повишението на цените на топлоенергията за 2008 г., която е отказана като търговска тайна на топлофикационните дружества.

От известната информация става ясно, че дружествата в областта на енергетиката не пропускат възможност да обявят информацията си за търговска тайна. Тази информация обаче не следва да е търговска тайна и трябва да е общодостъпна поради надделяващ обществен интерес на основание § 1, т.5, букви „а-г” и „е” от Допълнителната разпоредба на Закона за достъп до обществена информация. При оповестяването на документите, свързани с договорите с НЕК, нашето становище бе взето предвид, но тази прозрачност трябва да се превърне в практика, а не да се случва инцидентно, едва след като хората са излезли на протести.

3. С оглед изявленията на политици за роля на хора от службите за сигурност в събитията през последните седмици следва да се отбележи, че в парламента беше внесен пакет законопроекти, които имаха за цел установяването на парламентарен и граждански контрол върху тези служби. Изглежда те няма да може да се приемат, но този приоритет трябва да бъде продължен от следващото управление, за да може у нас да управляват прозрачни и отчетни, а не тайни и неясни сили.

4. Искането за нова Конституция е същото, като да искаме да купим нов калъф за цигулка, защото инструментът е счупен. Конституцията е форма, а записаното в нея е съдържанието. Въпросът е с какво съдържание искаме да заменим настоящото. Искане ли България да не е република с парламентарно управление (чл.1), да не е правова държава (чл.4), да няма равенство на всички пред закона (чл.6), да не отговаря пред гражданите за причинени от държавата вреди (чл.7), да няма политически плурализъм (чл.11), да не се гарантират основните права на гражданите (глава втора) и т.н.?

По другите въпроси – право на жалба до Конституционния съд гражданите могат да придобият и с изменение в настоящата Конституция, без избор на Велико Народно събрание. Намаляването на броя на депутатите с една нова конституция е доста несигурен и съмнителен резултат, но удвояването им в едно Велико Народно събрание е съвсем сигурен разкош. А и въпросът кои са например общините, които не желаят да имат своя представител в Народното събрание, защото им се свидят 40-тина хил. лв. годишно, трябва да получи конкретен отговор. А който иска отзоваване на депутати, нека знае, че то беше записано в чл.4 от Конституцията от 1947 г., която установи комунистическата диктатура в България.

Справедливите искания на гражданите трябва да доведат до реална промяна. Затова

Някои размисли, породени от исканията на протестите*

Написано от Александър Кашъмов
Петък, 22 Февруари 2013 18:13

трябва да се анализират и установят източниците на проблемите и да се изградят решения. Не е лошо да има съгласие обаче по въпроса, че демокрацията може да е несъвършена, но нищо по-добро още не е измислено. Едва ли точно ние ще измислим нещо по-велико от народите, които отдавна живеят много по-добре от нас.

**Авторът Александър Кашъмов е юрист, ръководител на правния екип на фондация „[Пр](#)
[ограма достъп до информация](#)*

*”. Текстът му е публикуван най-напред в блога на ПДИ –
[„Точка на достъп”](#).*